

predstavljali na Solinskem polju ob starodavnih zgodovinskih spomenikih, in da bi se ves hrvaški narod tam zbiral ter se navduševal ob slavni zgodbi svoje prve kraljevine. Reči moramo, da je pesnik z veliko spretnostjo zbral to, kar more vneti hrvaški ponos. Radovedni smo, kakšne bodo sledeče igre, v katerih bo moral pisatelj popisovati tudi slabosti svojega naroda. Mi bomo z zanimanjem sledili celemu delu in poročali o njem.

L.

posvetnjakov. Brez pravih mojstrov pa je katoliška poezija sicer resnična, toda neumetniška — navadna didaktika, katero moderna umetnost gleda z zasmehom preziranja in milovanja. Povzdigniti didaktiko, priljubljen predmet katoliške poezije, do umetnosti, to pa zahteva celega mojstra. In zdi se, da je katoliška poezija našla svojega pravega mojstra v Xaverju Dvořáku, katehetu višje dekliške šole v Pragi. Fr. V. Krejčí, načelen sovražnik vsega katoliškega, je o Ks. Dvořáku že l. 1894. napisal v „Lit. listih“, da imajo Čehi v Dvořáku ne samo

MUZEJ V OGLEJU.

RISAL M. JAMA.

ČEŠKA.

Xaver Dvořák: **Nový život.** Básně. Nákladem V. Kotrby v Praze.

Češka katoliška poezija je preprosta, a pristna domača je; vanjo še niso prodrli kozmopolitična moda, francoska kuhinja, nemška filozofija ter starorimski bogovi. Tu je duh popolnoma češki, tu so češke pritožbe, češke skrbi, češki ideali, češki boji. Žal, da je tej poeziji dozdej nedostajalo pravih mojstrov, dasi jih je bolj potrebna nego poezija

enega katoliškega pesnika več, ampak en pesniški talent več. Dvořák je že izdal zbirke: „Sursum corda“, „Stínem k úsvitu“, „Meditace“, v katerih, zlasti v prvi, je opazovati še močen vpliv Vrchlickega. V teh zbirkah je bilo polno težkih, obupnih misli in duševnih kriz — toda v najnovejši zbirki veje novo življenje, „Nový život“. Tupatam še zvené odmevi iz prejšnjih zbirk, a vendar v vsem se glasé pesmi veselo in spravlivo. Izborne so pesmi mistične, polne veselja in svetlobe. „Zbloudili“, „Jeptiška“, „Boží Tělo“, zlasti

„Poslední“ so pesmi, kakršnih je v češki književnosti prav malo.

Jan Psohlavý: **Rodnemu kraji.** Básně. Nákladem V. Kotrby v Praze. Cena 60 h.

Pod psevdonomom „Jan Psohlavý“ se skriva J. Š. Baar, ki v svojih povestih izvrstno riše moderne razmere vaškega duhovništva. (Roman: „Cestou křížovou.“) J. Š. Baar je izmed najboljših pripovedovavcev češke katoliške moderne. Topot je izdal pesmi, ki jih je menda že dolgo v srcu nosil. Večina njih je spisana v narečju chodskem, takozvani „bulačini“¹⁾. Škoda, da niso spísane vse v tem narečju! Pesmice, ki so zložene po vzorcu pesmi Fr. Ks. Procházke, se čitajo zelo prijetno. Knjižica ima zlasti namen izraziti ljubezen pesnikovo do rojstvenega kraja.

Potulný zpěvák. Písň Karla Skřivana. S 2 kresbami Mik. Alše. Vydal Nový život v Novém Jičíně. Cena 1·50 K (váz.)

Pesnik K. Skřivan (psevdonom K. Dostála-Lutinova), ki je že izdal „Sedmikrásky“ in „Království Boží na zemi“, je objavil zopet novo zbirko svojih stihov. Zbirka je polna veselja iz življenja, šaljivosti in čiste poezije. „Potulný zpěvák“ je knjiga odkritosrčna, napolnjena z iskrenim čuvstvom in ljubeznijo, knjiga didaktične poezije. Njen prijazen optimizem ogreje vsakega čitatelja kakor toplo majnikovo solnce.

Já seji radost života
a radost za to sklízím. (Str. 4.)

Vse pesmice so proste, neprisiljene tako, da se človek kar čudi, kako je pesnik mogel v tako preprosto obleko obleči tako jedrnate misli.

Má píseň není pro sály —
má píseň je moc prostá — (Str. 74.)

Zeló nam ugajajo pesmi: „Poslíček jara“, „Jarní kolo“, „Stará pauna“, „Sluneční píseň sv. Františka“, „Loučení“, „Labutě“. — Velika prednost knjige je, da se more dati brez skrbi v roke vsakemu čitatelju.

Adolfa Heyduka sebrané spisy. Ritornelly. Z pouti na Kavkaz. Biblické zvěsti. Nákladatelství J. Otty. V Praze.

Heyduk zavzema posebno stališče v današnji češki poeziji; on je njen Nestor, zadnji iz pesniškega kroga Halkovega in Nerudovega.

¹⁾ Chodi so obmejní Čehi v šumavskem kraju. Imajo svojo posebno nošo in svoje narečje nazvano „bulačina“, ker namesto „byl“ (je bil) izgovarjajo „bul“.

Za njim je šla že mlajša in prišla najmlajša pesniška generacija. — Heyduk je pesnik čustev, lirik v pravem pomenu besede. Akopram je napisal mnogo epičnih pesmi, vendar v njegovih stvarih vedno in povsod vidiš, da pesniku ni poglavitna stvar to, kar pripoveduje, ampak to, kar čuti. Pripovedano dejanje mu je več ali manj samo okvir za sliko vtisov, posoda, v katero polaga zaklad svojih čutov, nazorov in spominov. In tako poje Heyduk čisto samoraslo, neprisiljeno. On je pesnik, ki mu je Bog dal v zibelko liro, tako da mora peti, kakor škrjanček, katerega solnčni žarki silijo vzleteti proti nebu. Zato je tudi Heydukova poezija tako domača, veskozi češka. Iz njegovih strun odmeva češko srce, češki kraj, češko življenje. Predvsem odseva iz Heydukove poezije — kakor pri vsakem pravem liriku — podoba njegove lastne notranjosti, izraz njegovih osebnih čustev in nazorov. Ni tu globokega premišljevanja in svetobornih misli; čitatelj vidi čisto, preprosto pesniško dušo, ki se razodeva do dna v najrazličnejših občutkih. Ljubezen do drage soproge, otrok, prijatelj in znancev, ljubezen do vseh ljudi, zlasti trpečih, ljubezen do tlačenega in vendar tako junaškega češkega ljudstva, njegovih bornih koč in slavne preteklosti: vse to je vsebina Heydukove poezije. Razen tega poje o prirodi, posebno o čeških krajih. Izmed vseh čeških krajev ljubi najbolj Šumavo z njenim vencem gozdov. Slikoviti lepoti Šumave je posvečena lirična knjiga „Hofec a srdečník“. Iz istega vrelca je zajemal Heyduk gradivo za svoje večje epične pesmi, ki so povesti v verzih iz vaškega življenja, kakor „Běla“, „Dřevorubec“, „Pod Vítkovým kamenem“, „Sekerník“. Poleg povesti v verzih, v katerih riše resnično sedanje življenje, je pa Heydukova Muza obdelala tudi narodno prošlost po raznih izročilih. Tu je Heyduk ustvaril celo vrsto krasnih umotvorov, kakor: „Dědův odkaz“, „Na přástkách“, „Na černé hodince“, „Oldřich a Božená“, „Za volnost a viru“, „Bahatýři“ itd. — V zadnjih zvezkih njegovih zbranih spisov so izšli „Ritornelly“, s katerimi je pesnik prinesel v svojo poezijo nov ton. V njih je precej dovtipa in sarkazma. Seme k ritornellom je padlo v pesnikovo srce za njegovega bivanja na Laškem. — „Z pouti na Kavkaz“ obsega pesniško žetev iz njegovega potovanja po Kavkazu. Zadnji zvezek „Biblické zvěsti“ nam kaže Heyduka epika. V njem je mnogo novega duha in nove svetlobe; zlasti je zanimivo zasledovati, kako je tu pesnik porabil sedanje socialne nazore. V vrsti epičnih Heydukovih knjig zavzemajo „Biblické zvěsti“ prvo mesto.